

W.Z22.101817.02 / D220231419

BESLUIT ONTHEFFING ARTIKEL 10.63, LID 2 WM

Aanvrager	: Maatschap ten Bokkel
Datum besluit	: 15 maart 2022
Onderwerp	: toepassen bokashi voor landbouwkundig gebruik
Gemeente / locatie	: Bronckhorst / percelen aan de Ruurloseweg 49a te Zelhem
Zaaknummer	: W.Z22.101817.02
Activiteit	: Milieu

BESLUIT ONTHEFFING ARTIKEL 10.63, LID 2 WM

Aanleiding

Op 13 oktober 2021 hebben wij een verzoek om ontheffing van artikel 10.63 lid 2 van de Wet milieubeheer (hierna Wm) ontvangen van de gemeente Bronckhorst voor het toepassen van afvalstoffen. Het verzoek is ingediend voor het aanbrengen van gefermenteerde organische reststroom (bokashi) op de bodem. De toepassing vindt plaats op meerdere locaties in de gemeente Bronckhorst.

Besluit

Wij besluiten om op grond van artikel 10.63 lid 2 Wet milieubeheer en gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing:

- A. De ontheffing, onder bijgevoegde voorschriften, te verlenen voor de duur van de pilot periode van 3 jaar. Er mag in totaal maximaal 200 ton bladafval en/of maaisel bokashi per jaar worden toegepast. Het toe te passen materiaal moet voldoen aan de kwaliteitseisen, zoals voorgeschreven in de bijgevoegde voorschriften.
- B. De volgende bijlagen maken onderdeel uit van dit besluit:
- Aanvraag van 19-10-2021 (OLO 6452409)
 - Circulair Terreinbeheer Checklist d.d. 27-09-2021
 - Locatie van de bokashi hoop
 - Locaties voor toepassing bokashi.

Omdat de stukken die u bij de aanvraag heeft ingediend bij u bekend en aanwezig zijn, worden deze niet met de beschikking meegezonden.

Ondertekening en verzending

Het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland,
namens deze:

Hoofd Afdeling Vergunningverlening Omgevingsdienst Regio Nijmegen

Rechtsbeschermingsmiddelen

Inwerking treden besluit

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na haar bekendmaking. Bekendmaking geschiedt door toezending van het besluit.

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van het besluit een bezwaarschrift indienen. Alleen wanneer binnen deze termijn een verzoek om een voorlopige voorziening wordt gedaan, wordt de inwerkingtreding van het besluit opgeschort.

Publicatie

Dit besluit wordt bekendgemaakt door de Provincie Gelderland op de landelijke website www.overheid.nl. Deze website kunt u benaderen via <https://www.officielebekendmakingen.nl>.

Mogelijkheid van inzien

Het besluit en de bijbehorende stukken zijn gedurende een termijn van zes weken in te zien. Wilt u de stukken inzien, bel dan 024 751 7700 of stuur met vermelding van het zaaknummer een email naar wabo@odrn.nl.

Bezwaar en mogelijkheid van voorlopige voorziening

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken nadat dit besluit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen.

Het bezwaarschrift dient te worden gezonden aan het college van gedeputeerde staten van de provincie, Gelderland, t.a.v. Commissie Rechtsbescherming, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Op envelop en brief duidelijk "Bezwaarschrift" vermelden.

Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend en bevat ten minste:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar of beroep is gericht, waaronder het zaaknummer en datum van het besluit;
- de gronden van het bezwaar.

Wanneer een bezwaarschrift wordt ingediend, kan tevens een verzoek om een voorlopige voorziening worden gedaan bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland. Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid dat verzoek digitaal in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Informatie over de bezwarenprocedure en de mogelijkheid van mediation is te vinden op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl), onder 'bezwaarschrift' of 'mediation' of op te vragen bij het Provincieloket via telefoonnummer (026) 359 99 99.

1.1 Algemeen

- 1.1.1 Het toepassen van de bokashi ter plaatse van de proeflocatie(s) moet plaatsvinden overeenkomstig de aanvraag van 13 oktober 2021. Het betreft hier de percelen 1426, 1448, 1449, 1450 en 1451 aan de Hobelmansdijk te Zelhem. Deze percelen zijn van Mts. Ten Bokkel uit Zelhem.
- 1.1.2 Personen belast met de toepassing van de bokashi moeten op de hoogte zijn van de inhoud van deze beschikking en zijn geïnstrueerd over de voorgeschreven handelwijze.
- 1.1.3 De vergunninghouder moet gedurende deze werkzaamheden een afschrift van deze beschikking direct ter inzage beschikbaar te hebben.
- 1.1.4 Minimaal vijf werkdagen voorafgaande aan het toepassen van de bokashi moet de vergunninghouder dit melden aan de toezichthouder van ODA. Bij de melding moet de precieze locatie waar de bokashi wordt toegepast, met kadastrale informatie en een situatietekening, aangegeven worden in het logboek.
- 1.1.5 Er mag niet meer bokashi worden uitgereden dan voor de pilot noodzakelijk is.

1.2 Toepassing

- 1.2.1 De bokashi die wordt toegepast mag niet door verwaaiing of anderszins buiten het betreffende perceel terechtkomen.
- 1.2.2 De bokashi die wordt toegepast moet vrij zijn van visuele verontreinigingen. Dit betekent dat alle andere materialen, zoals bijvoorbeeld papier, plastic, ijzer, puin, steen en losse grond als bijmenging in het materiaal niet zijn toegestaan.
- 1.2.3 Wanneer tijdens de toepassing van bokashi geurhinder optreedt ter plaatse van geurgevoelige objecten, zoals omschreven in de definitie van artikel 1 Wet geurhinder en veehouderij, of de geur van boterzuur wordt waargenomen moet de toepassing worden stilgelegd. De toepassing mag weer worden hervat, wanneer het bevoegd gezag voor de handhaving van dit besluit daarvoor toestemming geeft.

1.3 Registratie

- 1.3.1 De toegepaste bokashi moet per proeflocatie worden geregistreerd naar datum, hoeveelheid, aard en oorsprong in het logboek.
- 1.3.2 De vergunninghouder moet deze gegevens ten minste vijf jaren na de toepassing bewaren.

1.4 Kwaliteit en toepassing bokashi

- 1.4.1 De toe te passen bokashi mag uitsluitend afkomstig zijn van de bokashihoop op de locatie Hobelmansdijk ongenummerd in Zelhem, gemeente Bronckhorst zoals aangegeven in de aanvraag, en moet voldoen aan de kwaliteitsnormen zoals voorgeschreven in de maakvergunningen voor de productie van bokashi verleend door ODA, met kenmerk 2021-2223 van 26 januari 2022. Wanneer geen vergunning is verleend voor de productie van bokashi of de toe te passen bokashi niet voldoet aan de kwaliteitsnormen in deze vergunning, mag de toepassing niet plaatsvinden.

1.5 Delen van onderzoeksresultaten

- 1.5.1 De onderzoeksresultaten van de pilot en bijbehorende analyses worden (op verzoek) beschikbaar gesteld aan de organisaties die direct betrokken bij het onderzoek naar de effecten van de toepassing van bokashi.

2 OVERWEGINGEN

2.1 Toetsingskader

Wet milieubeheer

In dit kader moeten gefermenteerde organische groene reststromen (bokashi) worden beschouwd als afvalstoffen. Het beleid ten aanzien van het gebruik van afvalstoffen is vastgelegd in het Landelijk afvalbeheerplan 2017-2023 (LAP3). Bij de vaststelling van het plan is rekening gehouden met de in artikel 10.4 van de Wm vastgelegde voorkeursvolgorde voor afvalbeheer. De meest laagwaardige wijze van het beheer betreft verwijdering van afvalstoffen. Hoogwaardiger is het hergebruik of nuttig toepassen van afvalstoffen.

Artikel 10.2 van de Wm verbiedt het zich ontdoen van afvalstoffen door deze, al dan niet in verpakking, buiten een inrichting op of in de bodem te brengen. Artikel 10.63, tweede lid, van de Wm biedt de mogelijkheid om, indien het belang van de bescherming van het milieu zich daar tegen niet verzet, ontheffing te verlenen van het in artikel 10.2 van de Wm gestelde verbod.

LAP3; stimuleren van innovaties

Met betrekking tot innovaties wordt in hoofdstuk A.4.8 van het algemeen beleidskader het volgende aangegeven:

“Om de transitie naar een circulaire economie te realiseren zijn op sommige punten innovaties nodig. Het stimuleren van innovaties speelt veel breder dan alleen bij het afvalbeleid. Met name het ministerie van Economische Zaken en Klimaat speelt hierbij een trekkende rol. Het LAP kan hier alleen iets aan toevoegen voor zover het specifiek betrekking heeft op afvalbeheer. De rol van het LAP is dan ook beperkt. Wel is relevant dat bij een evaluatie van LAP1 en LAP2 door een aantal partijen is aangegeven dat het LAP innovaties zelfs zou tegenwerken. Dat moet uiteraard sowieso worden voorkomen.

Innovaties die ondersteuning verdienen

Voor het LAP zijn vooral die innovaties van belang die de transitie naar een circulaire economie ondersteunen. Het LAP moet daarom bij voorkeur innovaties ondersteunen die in vergelijking tot de bestaande gangbare vormen van verwerking van de betreffende afvalstof: het gebruik van (primaire) grondstoffen beperken en/of (voorbereiding voor) hergebruik stimuleren. leiden tot meer gebruik van recycalaat;.

zorgen dat materialen of afvalstoffen die nu nog worden verbrand (zowel als verwijdering als nuttige toepassing) of gestort worden gestuurd naar recycling.

zorgen dat voorkeursrecycling van de grond komt voor materialen die nu nog minder hoogwaardig of helemaal niet worden gerecycled.

zijn gericht op het beperken van emissies of energiegebruik zonder dat dit gepaard gaat met minder recycling of hergebruik.

Bij het stimuleren van innovaties met instrumenten specifiek vanuit afvalbeheer en/of milieu zullen met name de innovaties die aan deze criteria voldoen in aanmerking komen.”

2.2 Ontwikkelingen

Bokashi is van oorsprong een Japanse vinding waarbij organisch materiaal wordt gefermenteerd. De fermentatie verloopt anaeroob. Het toepassen van Bokashi heeft als doel de microbiële diversiteit in de bodem te verhogen en planten van organische stof en voedingstoffen te voorzien. Vanwege de beoogde en verwachte voordelen ten aanzien van bodemverbetering en de doelstellingen met betrekking tot de circulaire economie, is er een toenemende behoefte om organische groene reststromen, zoals bermmaaisel en bladafval, om te zetten in bokashi en deze toe te passen als bodemverbeteraar.

Bokashi is als productieproces en voor toepassing als meststof (of bodemverbeteraar) nog niet toegestaan in de huidige regelgeving. Bokashi gemaakt van maaisel of bladafval is daarom nog steeds een afvalstof. De milieurisico's en risico's voor gezondheid van mens en dier zijn nog onvoldoende in beeld en daarom nog niet gereguleerd. Daarom is het nu niet mogelijk om de materialen volgens de minimumstandaard van het LAP3 te verwerken en op de bodem toe te passen. Gelijktijdig is het nodig zicht te krijgen op de condities waaronder bokashi als meststof of bodemverbeteraar goed inzetbaar is. Daartoe worden verschillende pilots uitgevoerd.

De ministeries van Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV) en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: I&W), zijn samen met de Biomassa Alliantie Circulair Terreinbeheer bezig met de georganiseerde uitvoering van deze pilots met maaisel en bladafval, dat bewerkt wordt tot bokashi. Binnen dit project wordt een door Stichting Milieukeur (hierna: SMK) ontwikkelde kwaliteitsborgingschecklist getest en gevalideerd en wordt onderzoek gedaan door Wageningen University & Research (hierna: WUR) naar de mogelijke risico's en baten van toepassing op de bodem. Op basis van de resultaten van het onderzoek wordt bezien of en hoe beleid en regelgeving, zowel binnen het milieurecht als in de meststoffenregelgeving zou kunnen worden aangepast om toepassing van gefermenteerd maaisel of bladafval op duurzame en verantwoorde wijze mogelijk te maken. Dat kan alleen als onderbouwd kan worden dat eventuele risico's verwaarloosbaar of beheersbaar zijn.

Vereisten voor deelname van een pilotproject aan het CT Kennisprogramma op basis van eigen kwaliteitscriteria en – borging zijn:

- De Checklist Zorgplicht Maaisel en Blad is ingevuld;
- De toepassing van het product in de pilot wordt vanaf 2021 minimaal 3 jaar op hetzelfde perceel of in dezelfde plantvakken gecontinueerd;
- Een deel van het perceel wordt onbehandeld gelaten, dit deel dient elk jaar hetzelfde te zijn;
- Er wordt een digitaal logboek met foto's bijgehouden (het programma CT zorgt in overleg met de WUR voor een instructie hiervoor);
- Het pilotproject is aangemeld bij de bevoegd gezagen voor productie en toepassing van de bokashi;
- Er is aan het gebruikte maaisel of blad geen (al dan niet bewerkte) dierlijke dan wel kunstmest, zuiveringsslib of andere additieven (niet zijnde additieven die bij de productie van bokashi of compost essentieel zijn of in het protocol voor productie staan) toegevoegd, die de nutriëntengehaltes beïnvloeden.

2.3 Beoordeling

Agrarische natuurvereniging 't Onderholt (in de gemeente Bronckhorst) en Agriton neemt samen met een aantal andere partijen deel aan een landelijke onderzoeksprogramma van Circulair Terreinbeheer samen met de WUR (Wageningen University & Research) om kennis te verzamelen naar de toepassing van het gefermenteerd organisch materiaal (Bokashi). De bedoeling is om gedurende de looptijd van de pilot bokashi te kunnen toepassen op gronden van Mts. Ten Bokkel aan de Hobelmansdijk te Zelhem. Het betreft hier de percelen 1426, 1448, 1449, 1450 en 1451 zoals aangegeven in de bijlage. Hiertoe is een verzoek om ontheffing stortverbod buiten inrichtingen ingediend.

Er wordt met de pilot meegedaan vanuit onderstaande redenen/doelstelling:

- Kringlopen sluiten / Kringlooplandbouw
- Circulair gebruik van reststromen
- Bodemverbetering
- Klimaatadaptatie
- Meewerken aan aanpassing wet- en regelgeving

- Koolstofvastlegging
- Minder (stort)kosten

De toe te passen bokashi is geproduceerd door 't Onderholt in samenwerking met de afnemer Mts. Ten Bokkel onder begeleiding van Agriton. Als ingangsmateriaal is maaisel van natuurterreinen, botanische graslanden, boomgaarden van deelnemers van 't Onderholt. Aan het verzamelde materiaal zijn micro-organismen toegevoegd en daarna is het materiaal afgedekt om het fermentatieproces op gang te brengen.

'Maakvergunning'

Voor de aanleg van de bokashihoop is een aanvraag voor een maakvergunning ingediend. Deze beschikking is op 26 januari 2022, kenmerk 2021-2223 afgegeven. Hierin is ook het ruimtelijke ordening deel meegenomen. Met de aanvraag voor het maken van bokashi is ook vergunning aangevraagd voor het toepassen van de bokashi ingediend. In de maakvergunning staan eisen voor het ingangsmateriaal, het productieproces en de eindkwaliteit(controle) van de bokashi. Ten aanzien van de eindkwaliteit van de bokashi is aangesloten bij de normen uit de Beoordelingsrichtlijn Keurcompost Klasse A. Wanneer blijkt dat de geproduceerde bokashi niet hieraan voldoet, moet de partij worden afgevoerd naar een erkende verwerker en mag deze niet worden toegepast. De voorschriften in de te verlenen vergunning voor de productie van bokashi zijn tot stand gekomen in overleg tussen betrokken bevoegd gezagen en in samenspraak met Circulair terreinbeheer en de Universiteit van Wageningen. Hierdoor moet de bokashi die binnen het onderzoeksprogramma van Circulair terreinbeheer wordt toegepast voldoen aan uniforme kwaliteitseisen die de milieu hygiënische bodemkwaliteit te beschermen - zowel op de productielocatie(s) als op de toepassingslocatie(s).

In de voorschriften van dit besluit is opgenomen dat de toe te passen bokashi uitsluitend afkomstig mag zijn van de bokashihoop aan de Hobelmansdijk ongenummerd in Zelhem, gemeente Bronckhorst. Daarnaast moet de toe te passen bokashi voldoen aan de kwaliteitsnormen zoals voorgeschreven in de vergunning voor de productie ervan. Wanneer geen vergunning is verleend voor de productie van bokashi of de toe te passen bokashi niet voldoet aan de kwaliteitsnormen in deze vergunning, mag de toepassing niet plaatsvinden.

Aangevraagd is een hoeveelheid toe te passen materiaal van maximaal 200 ton. Deze hoeveelheid wordt verdeeld over de percelen van maatschap Ten Bokkel aan de Hobelmansdijk te Zelhem. Het betreft hier de percelen 1426, 1448, 1449, 1450 en 1451.

Gelet op de afmetingen van de percelen waarop het materiaal wordt toegepast, in relatie tot de aangevraagde hoeveelheden zijn wij van mening dat deze hoeveelheden mogen worden toegepast.

2.4 Conclusie

Op grond van het vorenstaande concluderen wij dat aan alle criteria wordt voldaan en dat 'het belang van de bescherming van het milieu' zich niet verzet tegen het verlenen van een ontheffing op grond van artikel 10.63, tweede lid van de Wm. Ten einde de bescherming van het milieu te borgen worden aan dit besluit voorschriften verbonden.

2.5 Aandachtspunten

Wij wijzen de vergunninghouder erop dat er nog andere (wettelijke) bepalingen van kracht kunnen zijn, op grond waarvan mogelijk vergunningen, toestemmingen of ontheffingen benodigd zijn. Dit geldt onder meer voor de beoordeling van de ontheffingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming en de Meststoffenwet. Ook kan een ontheffing of toestemming nodig zijn in het kader van de transportregelgeving. Het verlenen van deze ontheffing betekent niet dat ook ontheffing op enig ander wettelijk voorschrift wordt verleend.